

הַלְבוֹת גִּזְלָה וְאַבְדָּה פֶּרֶק יג

א. הַמוֹצָא אֲבָדָה שֶׁהוּא חַיֵּב לְהַחְזִירָה חַיֵּב לְהַכְרִיז עָלֶיהָ וּלְהוֹדִיעָה וְלֹאמֹר, מִי שֶׁאַבָּד לוֹ מִיָּן פְּלוֹנִי, יָבֹא וְיִתֵּן סִמְנָיו, וְיִטַּל. אִפְּלוּ הִיתָה שׁוֹהַ פְּרוּטָה בַּעַת הַמְצִיאָה, וְהוֹזִלָה חַיֵּב לְהַכְרִיז עָלֶיהָ. וְאַבֵּן גְּבוּהָה הִיתָה חוּץ לִירוּשָׁלַיִם, שֶׁעָלֶיהָ הָיוּ מַכְרִיזִין.

ב. כִּיצַד מַכְרִיז: אִם מִצָּא מָעוֹת, מַכְרִיז מִי שֶׁאַבָּד לוֹ מִטְּבַע וְכֵן מַכְרִיז מִי שֶׁאַבָּד לוֹ כֶּסֶת, אוֹ בִּהְמָה, אוֹ שְׁטֹרוֹת יָבֹא וְיִתֵּן סִמְנָיו, וְיִטַּל. וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ מִפְּנֵי שֶׁהוֹדִיעַ מִיָּן הָאֲבָדָה, לְפִי שֶׁאִינוּ מַחְזִירָה עַד שִׁיתֵּן סִמְנָיו מִבְּהֶקִין.

ג. בָּא בַעַל הָאֲבָדָה, וְנָתַן סִמְנָיו שֶׁאִינוּ מַבְהִיקִין אֵין מַחְזִירִין לוֹ: עַד שִׁיאֲמַר סִמְנָיו מִבְּהֶקִין. וְהִרְמָאֵי אָף עַל פִּי שֶׁאֲמַר סִמְנָיו מִבְּהֶקִין אֵין מַחְזִירִין לוֹ, עַד שֶׁיָּבִיא עֲדִים שֶׁהֵיא שְׁלוֹ. אֲמָרוּ חֲכָמִים "וְהָיָה עִמָּךְ עַד דְּרַשׁ אַחִיד" (דברים כב,ב) עַד שֶׁתַּחֲקֹר אַחֵר אַחִיד, אִם רָמָאֵי הוּא אִם לֹא.

ד. בְּרֵאשׁוֹנָה, כָּל מִי שֶׁאַבָּדָה לוֹ אֲבָדָה, וְבָא וְנָתַן סִמְנָיו מַחְזִירִין אוֹתָהּ לוֹ, אֲלֹא אִם כֵּן הַחֲזֹק רָמָאֵי. מִשְׁרָבוּ הִרְמָאִין, הִתְקִינוּ בֵּית דִּין שֶׁיְהִי אוֹמְרִין לוֹ, הֵבֵא עֲדִים שֶׁאֵין אֶתָּה רָמָאֵי, וְיִטַּל.

ה. הַסִּמְנָיו הַמַּבְהִיקִין סוֹמְכִין עָלֶיהֶם וְדָנִין עַל פִּיהֶם בְּכָל מְקוֹם, דִּין תּוֹרָה. וְהַמְדָּה אוֹ הַמְשָׁקֶל אוֹ הַמִּנְיָן אוֹ מְקוֹם הָאֲבָדָה, סִמְנָיו מַבְהִיקִין הֵן.

ו. בָּאוּ שְׁנַיִם, זֶה נָתַן סִמְנָיו הָאֲבָדָה, וְזֶה נָתַן סִמְנָיו כְּמוֹ שֶׁנָּתַן הָאֲחֵר לֹא יִתֵּן לֹא לְזֶה וְלֹא לְזֶה; אֲלֹא תִהְיֶה מִנַּחַת עַד שִׁיוּדָה הָאֶחָד לְחֵבְרוּ, אוֹ יַעֲשׂוּ פְּשָׁרָה בֵּינֵיהֶן.

ז. נָתַן הָאֶחָד אֶת הַסִּמְנָיו, וְהַשְׁנִי הֵבִיא עֲדִים יִתֵּן לְבַעַל הָעֲדִים; זֶה נָתַן סִמְנָיו, וְזֶה נָתַן סִמְנָיו וְעַד אֶחָד הָרִי הָעֵד הָאֶחָד כְּמִי שֶׁאִינוּ, וְיִנִּיחַ.

ח. מִצָּא שְׁמָלָה וְכִיּוֹצָא בָּהּ, וְזֶה הֵבִיא עֲדֵי אֲרִיגָה שֶׁאֲרָגוּ אוֹתָהּ לוֹ, וְזֶה הֵבִיא עֲדִים שֶׁנִּפְלָה מִמֶּנּוּ יִתֵּן לְעַדֵּי נְפִילָה. זֶה נָתַן מִדַּת אֲרָפָה, וְזֶה נָתַן מִדַּת רַחֲבָה יִתֵּן לְמִי שֶׁנָּתַן מִדַּת אֲרָפָה: שֶׁאֲפָשַׁר שִׁישְׁעַר הִרְמָאֵי מִדַּת רַחֲבָה, כְּשֶׁהָיָה בַּעֲלֶיהָ מִתְכַּסֶּה בָּהּ. זֶה נָתַן מִדַּת אֲרָפָה וְרַחֲבָה, וְזֶה כּוֹן מִשְׁקָלוֹתֶיהָ יִתֵּן לְמִי שֶׁכּוֹן מִשְׁקָלָהּ.

ט. זֶה נָתַן מִדַּת אֲרָפָה וְרַחֲבָה, וְזֶה נָתַן מִדַּת הָאֲמָרִיּוֹת שְׁבָה יִתֵּן לְמִי שֶׁנָּתַן מִדַּת אֲרָפָה וְרַחֲבָה.

י. בְּרֵאשׁוֹנָה, כָּל מִי שֶׁמִּצָּא אֲבָדָה הִיָּה מַכְרִיז עָלֶיהָ שְׁלוּשָׁה רְגָלִים: רֶגֶל רֵאשׁוֹן אוֹמֵר רֵאשׁוֹן, שְׁנִי אוֹמֵר שְׁנִי, שְׁלִישִׁי מַכְרִיז סֶתֶם כְּדֵי שְׁלֹא יִתְחַלֵּף לוֹ שְׁנִי בְּשְׁלִישִׁי. וְאַחֵר רֶגֶל הָאֲחֵרוֹן בְּשִׁבְעַת יָמִים מַכְרִיז פַּעַם רְבִיעִית, כְּדֵי שֶׁיִּלָּךְ הַשּׁוֹמֵעַ לְבֵיתוֹ בְּשְׁלוּשָׁה יָמִים וַיִּמָּשֶׁשׁ אֶת כָּלּוֹ, וַיַּחְזֹר בְּשִׁלְשֶׁת הַיָּמִים, וַיִּמָּצָא זֶה הַמַּכְרִיז מַכְרִיז בְּשִׁבְעִי.

יא. מִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הִתְקִינוּ שֶׁיְהִי מַכְרִיזִין בְּבִתֵּי כְּנָסִיּוֹת וּבְבִתֵּי מִדְּרָשׁוֹת; מִשְׁרָבוּ הָאֲנָסִין וְאֲמָרוּ הַמְצִיאָה שְׁלֵמָלָךְ הִיא, הִתְקִינוּ שֶׁיְהִי מוֹדִיעַ לְשִׁכְנוֹ וְלַמִּידְעִיו וְדִּיּוֹ.

יב. הַכְרִיז אוֹ הוֹדִיעַ, וְלֹא בָּאוּ הַבְּעָלִים תִּהְיֶה הַמְצִיאָה מִנַּחַת

אָצלו, עד שׁיבוא אליהו. וְכָל זְמַן שֶׁהָאֲבָדָה אָצלו אִם נִגְנְבָה אוֹ אֲבָדָה, חַיִּב בְּאַחֲרִיּוּתָהּ; וְאִם נֶאֱנָסָה, פֶּטוּר: שְׁשׁוּמֵר אֲבָדָה כְּשׁוּמֵר שְׂכָר הוּא, מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹסֵק בַּמַּצּוֹה, וְנִפְטָר מִכַּמָּה מַצּוֹת עֲשֵׂה, כָּל זְמַן שֶׁהוּא עוֹסֵק בְּשִׁמְרָתָהּ.

יג. וְצָרִיךְ לְבַקֵּר אֶת הָאֲבָדָה, וּלְבַדֵּקָה כְּדֵי שֶׁלֹא תִפְסַד וְתֵאבֹד מֵאֲלִיָּה שֶׁנֶּאֱמַר "וְהִשְׁבַּחְתוּ לּוֹ" (דברים כב,ב), רֹאֵה הִיאֲךָ תִּשְׁכַּח וְלֹא כִי־צַד: מִצָּא כָסוֹת שֶׁלְצִמּוֹר, מִנְעֵרָה אַחַת לְשָׁלוּשִׁים יוֹם; וְלֹא יִנְעֲרָנָה בְּמַקָּל, וְלֹא בְּשָׁנֵי בְּנֵי אָדָם. וְשׁוֹטְחָה עַל גְּבִי מִטָּה לְצָרְכָּה בְּלִבָּד, אֲבָל לֹא לְצָרְכָּה וּלְצָרְכּוֹ. נִזְדַּמְּנוּ לוֹ אוֹרְחִים לֹא יִשְׁטַחְנָה בְּפָנֶיהֶם וְאִפְּלוּ לְצָרְכָּה, שְׁמָא תִּגְנֹב.

יד. מִצָּא כָּלִי עֵץ, מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן כְּדֵי שֶׁלֹא יִרְקְבוּ. כָּלִי נִחֲשֶׁת, מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בַּחֲמִין; אֲבָל לֹא עַל יְדֵי הָאוֹר, מִפְּנֵי שֶׁמִּשְׁחִיקֵן. כָּלִי כֶסֶף, מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּצוּגָן; אֲבָל לֹא בַחֲמִין, מִפְּנֵי שֶׁמִּשְׁחִירֵן. מִצָּא מִגִּרְפוֹת וּקְרַדְמוֹת, יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּרֶךְ; אֲבָל לֹא בְקֶשֶׁה, מִפְּנֵי שֶׁמִּפְחִיתֵן. מִצָּא כָּלִי זָהָב וְכָלִי זָכוּכִית וְכָסוֹת שֶׁלִּפְשֶׁתָן, הֵרִי זֶה לֹא יִגַּע בָּהֶן עַד שֶׁיִּבּוֹא אֵלֶיהוּ. וְכִדְרֵךְ שֶׁאֲמָרוּ בְּאֲבָדָה, כֶּךָ אֲמָרוּ בְּפִקְדוֹן שֶׁהִלְכוּ בְּעֲלִיו לַמְּדִינַת הַיָּם.

טו. מִצָּא סִפְרִים, קוֹרֵא בָהֶן אַחַת לְשָׁלוּשִׁים יוֹם; וְאִם אֵינוּ יוֹדֵעַ לְקִרְוֹת, גּוֹלְלֵן כָּל שְׁלוּשִׁים יוֹם. וְלַעֲוֹלָם לֹא יִלְמַד בָּהֶן לְכַתְּחֻלָּה. וְלֹא יִקְרָא פֶּרֶשָׁה, וְיִשְׁנָה; וְלֹא יִקְרָא פֶּרֶשָׁה, וְיִתְרַגֵּם. וְלֹא יִפְתַּח בּוֹ יֵתֵר מִשְׁלוּשָׁה דְּפִין. וְלֹא יִהְיוּ שְׁנַיִם קוֹרְאִין בְּשָׁנֵי עֲנִיּוֹת, שְׁמָא יִמְשֹׁךְ זֶה וְיִמְשֹׁךְ זֶה וְיִבְלֶה הַסֵּפֶר; אֲבָל קוֹרְאִין הֵן בְּעֲנִין אֶחָד. וְלֹא יִקְרְאוּ שְׁלוּשָׁה בְּכֶרֶךְ אֶחָד, וְאִפְּלוּ בְּעֲנִין אֶחָד. מִצָּא תַּפְלִין, שֵׁם דְּמִיָּהֶן וּמִנִּיחֵן עָלָיו: שֶׁדָּבָר מְצוּי הוּא בְּיַד הַכֹּל, וְאֵין עֲשׂוּיִין אֵלָּא לְמַצּוֹתֵן בְּלִבָּד.

טז. מִצָּא דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רוּחַ חַיִּים, שֶׁהֵרִי צָרִיךְ לְהֶאֱכִילוֹ אִם הָיָה דָּבָר שֶׁעוֹשֶׂה וְאוֹכֵל כְּגוֹן פֶּרֶה וְחִמּוֹר מְטַפֵּל בָּהֶן שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ מִיּוֹם הַמְּצִיאָה, וְשׁוֹכְרֵן וְלוֹקֵחַ שְׂכָרָן וּמֵאֲכִילֵן; וְאִם הָיָה שְׂכָרָן יֵתֵר, הֵרִי הֵיִתֵּר לְבַעֲלִים. וְכֵן הִתְרַנְּגוּלִין מוֹכֵר בִּיִצְיָהֶן, וּמֵאֲכִילֵן כָּל שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ; מִכָּאן וְאֵלֶךְ, שֵׁם דְּמִיָּהֶן עָלָיו וְהֵרִי הֵן שְׁלוֹ וְשֶׁלִּבְעָלִים בְּשִׁתְּפוֹת, כְּדִין כָּל הַשֵּׁם בְּהִמָּה מִחֲבָרוֹ.

יז. מִצָּא עֲגָלִים וְסִיחִין שֶׁלְרַעִי, מְטַפֵּל בָּהֶן שְׁלוּשָׁה חֹדָשִׁים; וְשֶׁלִּבְרִיאָה, שְׁלוּשִׁים יוֹם. אוֹזִים וְתִרְנַגּוּלִין גְּדוּלִים, מְטַפֵּל בָּהֶן שְׁלוּשִׁים יוֹם. מִצָּא קִטְנִים וְכָל דָּבָר שֶׁטְפוּלוֹ מְרַבָּה מִשְׂכָּרוֹ, מְטַפֵּל בָּהֶן שְׁלוּשָׁה יָמִים; מִכָּאן וְאֵלֶךְ, מוֹכְרֵן בְּבֵית דִּין. וְכֵן פְּרוֹת שֶׁהִתְחִילוּ לְהִרְקִיב וְכִיּוֹצֵא בָהֶן, מוֹכְרֵן בְּבֵית דִּין.

יח. מֶה יַעֲשֶׂה בְּדָמִים יִנְתְּנוּ לְמוֹצָא, וְיֵשׁ לוֹ רִשּׁוֹת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן; לְפִיכֶךָ אִם נֶאֱנָסוּ, כְּגוֹן שֶׁטָּרְפָן גִּיס אוֹ טָבְעוּ בֵּינָם חַיִּב לְשַׁלֵּם, וְאֵף עַל פִּי שֶׁלֹא נִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן: שֶׁכִּיּוֹן שֶׁיֵּשׁ לוֹ רִשּׁוֹת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן, הֵרִי הֵן אָצלוּ כְּשֶׁאֵלָּה.

יט. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּדָמֵי הָאֲבָדָה הוֹאִיל וְנִטְפַּל בָּהּ; אֲבָל מַעוֹת אֲבָדָה, לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן. לְפִיכֶךָ אִם אֲבָדוֹ בְּאִנְס פֶּטוּר, שֶׁהֵרִי הוּא שׁוּמֵר שְׂכָר כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ.

כ. כָּל אוֹתָן הַיָּמִים שֶׁמְטַפֵּל בְּאֲבָדָה קֹדֶם שֶׁיִּמְכְּרָנָה בְּבֵית דִּין

אם האכילן משלו, נוטל מן הבעלים; ויראה לי שהוא נוטל בלא שבועה, מפני תקון העולם.

בא. המוצא מציאה לא ישבע, מפני תקון העולם: שאם אתה אומר ישבע, יניח המציאה והולך פדי שלא ישבע. אפלו מצא כיס, וטען בעל המציאה ששני כיסים קשורים היו, ואי אפשר שימצא האחד אלא אם נמצא האחר הקשור עמו הרי זה לא ישבע.

הלכות גזלה ואבדה פרק יד

א. השמלה בכלל "כל-אבדת אחיך" (דברים כב, ג) היתה, וכן השור והשה והחמור. ולמה פרט הכתוב חמור, להחזירו בסימני מרדעת; אף על פי שהסימן בדבר הטפל לו, יחזיר. ולמה פרט שור ושה להחזיר אפלו גזות השה, או גז זנב השור אף על פי שהוא דבר מועט.

ב. ולמה פרט השמלה, ללמד ממנה: מה השמלה מיחדת שיש לה סימנין, וחזקתה שיש לה תובעין, וחיב להחזיר; אף כל דבר שיש לו סימנים הרי הוא בחזקת שיש לו תובעין, וחיב להחזיר. אבל דבר שאין לו תובעין, אלא נתיאשו ממנו הבעלים הרי הוא שלמוצאו, אף על פי שיש בו סימנים.

ג. זה הכלל באבדה: כל דבר שאין בו סימן פיון שאבד וידעו בו הבעלים שאבד, הרי זה בחזקת שנתיאשו ממנו בעליו, כגון מסמר אחד או מחט אחת או מטבע אחד, שהרי אינן יכולים לתן סימן להחזירו להן; ולפיכך הרי הוא לזה שמצאו.

ד. וכל דבר שיש בו סימן, כגון שמלה ובהמה הרי זה בחזקת שלא נתיאשו ממנו בעליו: שהרי דעתן תלויה לתן סימנין שיש בו, ויחזר להן. לפיכך המוצא אותו חיב להכריז, אלא אם כן ידע שנתיאשו הבעלים: כגון ששמע אותם אומרים וי לחסרון כיס וכיוצא בדברים אלו, שמראין שנתיאשו הרי אותה האבדה שלמוצאה.

ה. וכן אם מצא דבר שיש בו סימן בים ובנהר וכיוצא בהן, או במקום שרבו גוים הרי זה בחזקת שנתיאשו ממנו בעליו משעה שנפל; ולפיכך הרי הוא שלמוצאו, אף על פי שלא שמע הבעלים שנתיאשו ממנו.

ו. יאוש שלא מדעת, אפלו בדבר שאין בו סימן אינו יאוש. כיצד: נפל ממנו דינר, ולא ידע בו שנפל אף על פי שבשידע בו שנפל, יתיאש הרי זה אינו יאוש עתה: עד שידעו הבעלים שנפל. אבל אם עדין הבעלים אומרים שמא נתתיו לפלוני, או שמא במגדל הוא מנח, או שמא טעיתי בחשבון, וכיוצא בדברים אלו אין זה יאוש.

ז. הרואה חברו שנפל ממנו דינר על הארץ, ולא ידע בו, ונטל הדינר קדם יאוש עובר על עשה ועל שני לאוין, כמו שבארנו. ואפלו החזיר לו הדינר לאחר שנתיאש זו מתנה היא, וכבר עבר על האסורים.

ח. נטל הדינר לפני יאוש על מנת להחזירו, ולאחר יאוש נתפון

לגזל אותו עובר משום "השב תשיבם" (דברים כב, א). המתין לו, ולא הודיע לבעלים ולא נטל הדינר עד שידעו הבעלים שנפל, שהרי נתיאשו כמו שבארנו, ואחר כך נטל הדינר מעל הארץ אינו עובר אלא משום "לא תוכל, להתעלם" (דברים כב, ג). וכן כל פיוצא בזה.

ז. ראה סלע או מטבע שנפל אפלו משלושה בני אדם, ואף על פי שאין בו שווה פרוטה לכל אחד ואחד חייב להחזיר: שמה שתפין הן, ומחל אחד מהן חלקו לחברו; ונמצאת אבדתו שלזה שווה פרוטה.

י. ראה חברו שנפל ממנו דינר בתוך החול או בתוך העפר, ונתעלם ממנו הרי זה כנופל לים או לנהר, והרי הוא שלמוצאו: שהרי נתיאש ממנו, מפני שאין בו סימן. ואפלו ראה אותו הביא כברה לחפש אחריו, בדעת רעועה הוא מחפש בדרך שמחפשים בעפר שאר הבלשין שלא נפל מהן כלום שמה ימצאו מה שנפל לאחרים; כך הוא זה מחפש, לא מפני שלא נתיאש.

יא. המוצא סלע בשוק, מצאו חברו ואמר לו שלי היא וחדשה היא ושלמדינה פלונית היא ושלמלך פלוני היא, אפלו אמר שמי כתוב עליה לא אמר כלום, ואינו חייב להחזיר: שאין סימני המטבע סימן, מפני שחזקתו להוציאה; אומרים אנו שלו היתה, והוציאה מידו ונפלה מיד אחר, והואיל ואין סימניה סימן שסומכין עליו, משעת נפילה נתיאש והרי היא שלמוצאה.

יב. המוצא דבר שאין בו סימן, בצד דבר שיש בו סימן חייב להכריז. בא בעל הסימן, ונטל את שלו ואמר שזה בלבד נפל ממנו זכה המוצא בדבר שאין בו סימן.

יג. המוצא כלי חרס וכיוצא בהן מפלים שצורת כלן שווה אם כלים חדשים הן, הרי הם שלו: שהרי הן כמו דינר משאר הדינרים, שאין לו סימן ואין הבעלים מפירים אותן שהרי אינו יודע אם פך זה או צלוחית זו שלו, או שלאחר.

יד. ואם היו כלים ישנים שטבעתן העין, חייב להכריז: שאם יבוא תלמיד חכמים ויאמר אף על פי שאיני יכול לתן בכלי כזה סימן, יש לי בו טביעות עין חייב להראותו לו; אם הכירו ואמר שלי הוא, מחזירין לו.

טו. במה דברים אמורים, בתלמיד ותיק שאינו משנה בדבורו כלל אלא בדברי שלום, או במסכתא, או במטה, או בבית שהוא מתארח בו.

טז. פיצד: היה עוסק במסכת נדה ואמר במקוות אני שונה, כדי שלא ישאלו אותו שאלות בענין נדה, או שישן במטה זו ואמר בזו אני ישן, שמה ימצא שם קרי, או שנתארח אצל שמעון ואמר אצל ראובן אני מתארח, כדי שלא יטריחו על זה שנתארח אצלו, או שהביא שלום בין אדם לחברו והוסיף וגרע, כדי לחבבן זה לזה הרי זה מתר; אבל אם באו עדים ששנה בדבורו חוץ מדברים אלו, אין מחזירין לו את האבדה בטביעות עין.

הלבנות גולה ואבדה פרק טו

א. כל המוצא אבדה בין שיש בה סימן, בין שאין בה סימן אם מצאה דרך הנחה, אסור לגע בה: שמה בעליה הניחיה שם, עד שיחזרו לה; ואם יבוא לטל אותה, והיה דבר שאין בו סימן הרי אבד ממון חברו בידו, שהרי אין לו בה סימן להחזירה בו. ואם היה דבר שיש בו סימן הרי זה הטריחן לרדף אחריה, ולתן סימניה. ולפיכך אסור לו שיגע בה, עד שימצא אותה דרך נפילה.

ב. אפלו נסתפק לו הדבר, ולא ידע אם דבר זה אבוד או מנח הרי זה לא יגע בו; ואם עבר ונטלו, אסור לו להחזירו לשם. ואם היה דבר שאין בו סימן זכה בו, ואינו חייב להחזירו. וכל דבר שיש בו סימן בין דרך הנחה בין דרך נפילה, בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים חייב להכריזו.

ג. פיצד דרך הנחה: כגון שמצא חמור או פרה רועים בדרך ביום, או שמצא כלי מכסה באשפה הרי זה לא יגע בהן, שנאמר "נדרחים" (דברים כב, א). אבל אם מצא חמור וכליו הפוכים, ופרה רצה בין הכרמים, או כלי מגלה באשפה הרי זו אבדה, ונוטל ומכריז.

ד. ראה חמור או פרה רועים בדרך בלילה, הרי זו אבדה. בפנות היום ובנשף אם ראה אותן שלושה ימים זה אחר זה הרי זו אבדה, ונוטל ומכריז.

ה. ראה פרה רצה בדרך אם פניה כלפי העיר, אין זו אבדה; כלפי השדה, הרי זו אבדה. מצאה רועה בין הכרמים חייב להחזיר, משום אבדת הקרקע. לפיכך אם היו הכרמים שלגוי אינה אבדה, ואינו חייב להחזיר; ואם חשש שמא יהרג אותה הגוי פשימצאנה, מפני שהפסידה הכרם הרי זו אבדה, ונוטל ומכריז.

ו. מצא פרה ברשות הרבים אם עומדת חוץ לתחום, חייב להחזיר. היתה רועה בעשבים, או שהיתה ברפת שאינה משמרת ואינה מאבדת לא יגע בה, שאין זו אבדה.

ז. מצא קרדס או טלית בצד הגדר, הרי זה לא יגע בהן; מצאן בסרטיה הרי זו אבדה, ונוטל ומכריז. וכן כל פיוצא בזה.

ח. מצא גוזלות מקשרין בכנפיהן, ומדדין אחר הגדר, או אחר הגפה, או בשבילין שבשדות הרי זה לא יגע בהן, שמה בעליהן הניחום שם. ואם נטלן, הרי אלו שלו; ואם היו קשורין קשר שהוא סימן, חייב להכריז. וכן אם מצאן קבועים במקומן חייב להכריז, שהמקום סימן.

ט. מצא באשפה כלי מכסה, הרי זה לא יגע בו כמו שבארנו. ואם אשפה שאינה עשויה להתפנות היא, ונמלך עליה לפנותה אף על פי שמצאו מכסה, נוטל ומכריז. וכן אם היו כלים קטנים, כגון ספין ושפור וכיוצא בהן אפלו היו מכסין באשפה הקבועה, נוטל ומכריז.

י. מצא פרות מפזרין דרך הנחה, לא יגע בהן; דרך נפילה, הרי הן שלו. וכן אם מצא פריכות קטנות שלשבלים ברשות הרבים, שהרי אין בהן סימן, או שמצא עגולי דבלה, וכפרות שלנחתום, ומחרוזות שלדגים, וחתכות שלבשר, וגזי צמר

הַבָּאוֹת מִמְּדִינָתָן, וְאֵנִיצִי פֶשֶׁתָּן, וְלִשְׁנוֹת שְׁלֹאֲרָגְמָן הָרִי אֱלוֹ
שָׁלוֹ, מִפְּנֵי שְׁאִין בָּהֶן סִימָן. וְאִם יֵשׁ בָּהֶן סִימָן, נוֹטֵל וּמַכְרִיז:
שְׁסִימָן הָעֲשׂוּי לְדָרֶס, הָרִי הוּא סִימָן.

יא. אֲבָל אִם מָצָא כִּפְרוֹת שְׁלִבְעַל הַבֵּית, וְגַזִּי צֶמֶר הַלְקוּחוֹת
מִבֵּית הָאֱמָן, כַּדִּי יֵינן וְכַדִּי שֶׁמֶן חָיֵב לְהַכְרִיז: שְׁכָל אֱלוֹ יֵשׁ לָהֶם
סִימָנִין מִבְּהָקִין. וְאִם נִפְתָּחוּ הָאוֹצְרוֹת שְׁלִיזִין וְשִׁלְשָׁמָן הָרִי אֱלוֹ
שָׁלוֹ, וְאֵף עַל פִּי שֶׁהֶם רְשׁוּמִין, שְׁכָל הַכַּדִּין כֶּף הֵן רְשׁוּמוֹת,
וְנִמְצְאוּ אֱלוֹ הַכַּדִּין כִּכְפְּרוֹת הַנִּחְתּוֹם שִׁישׁ צוּרָה אַחַת לְכָלֶן
וּמִשְׁקָל אֶחָד לְכָלֶם.

יב. מָצָא כְּרִיכוֹת בְּרִשׁוֹת הֵיחִיד אִם דֶּרֶךְ נִפְלָה, הָרִי אֱלוֹ שָׁלוֹ;
וְאִם דֶּרֶךְ הַנִּחָה, חָיֵב לְהַכְרִיז, שְׁאֵף עַל פִּי שְׁאִין לָהֶם סִימָן,
הַמָּקוֹם סִימָן אֵף עַל פִּי שְׁאִינוֹ סִימָן מִבְּהָק. מָצָא אֲלָמוֹת, בֵּין
בְּרִשׁוֹת הֵיחִיד בֵּין בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים נוֹטֵל וּמַכְרִיז.

יג. מָצָא עֲגוּל וּבִתּוּכוֹ חֶרֶס, כֶּכֶר וּבִתּוּכוֹ מַעוֹת, חֲתָכָה שְׁלִבְשָׁר
שֶׁהִיא מִשְׁנָה בַּחֲתִיכָתָה, דָּג נִשׁוּף, וְכָל כִּיּוֹצָא בְּאֱלוֹ הוּאִיל וְיֵשׁ
בָּהֶן שְׁנוּי חָיֵב לְהַכְרִיז, שְׁלֹא עֲשָׂאוֹם בְּעֲלִיָּהֶן אֵלָּא לְסִימָן.

יד. מָצָא פְּרוֹת מְפֻזְרִין בַּמָּקוֹם הַגֶּרְנוֹת אִם הָיוּ כְּמוֹ קֵב בְּתוֹךְ
אַרְבַּע אֲמוֹת אוֹ בֵּיתֵר עַל אַרְבַּע אֲמוֹת הָרִי אֱלוֹ שָׁלוֹ, מִפְּנֵי שְׁאִין
הַבְּעָלִים מְטַפְּלִים בְּאַסִּיפָתָן. הָיוּ מְפֻזְרִין בְּפָחוֹת מֵאַרְבַּע אֲמוֹת
לֹא יָגַע בָּהֶן, שָׁמָּה הַבְּעָלִים הַנִּיחוּם שָׁם. הָיוּ כְּמוֹ חֲצִי קֵב בְּשִׁתִּי
אֲמוֹת, אוֹ קִבִּים בְּשִׁמוּנָה אֲמוֹת, אוֹ שֶׁהִיָּה הַקֵּב מִשְׁנִים שְׁלוֹשָׁה
מִינִין, כְּגוֹן שְׁמִשְׁמִין תְּמָרִים וְרִמּוֹנִים כָּל אֱלוֹ סֶפֶק: לְפִיכֶךָ לֹא
יָקָח; וְאִם לָקָח, אֵינּוּ חָיֵב לְהַכְרִיז.

טו. הַמוֹצָא צְבוּרֵי פְּרוֹת, אוֹ פְּרוֹת בְּכָלִי, אוֹ כָּלִי כְּמוֹת שֶׁהוּא
חָיֵב לְהַכְרִיז; מָצָא כָּלִי, וּלְפָנָיו פְּרוֹת הָרִי אֱלוֹ שָׁלוֹ, הַפְּרוֹת
וְהַכָּלִי: שְׁאֵנִי אוֹמֵר הַפְּרוֹת שְׁלֹאֲחֵד, וְהַכָּלִי שְׁלֹאֲחֵר; וְהָרִי אֵין
בוֹ סִימָן. וְאִם מֵרָאִין הַדְּבָרִים שֶׁהֵן שְׁלֹאֲדָם אֶחָד, חָיֵב לְהַכְרִיז.

טז. בִּיצָד: הָיוּ אַחֲוֵרֵי הַכָּלִי לְפָנֵי הַפְּרוֹת, הָרִי אֱלוֹ שָׁלוֹ; הָיוּ
פָּנֵי הַכָּלִי לְפָנֵי הַפְּרוֹת, חוֹשְׁשִׁין שָׁמָּה מִן הַכָּלִי נִשְׁפָּכוּ. וְאִם
הָיוּ לְכָלִי אֲגָנִים אֵף עַל פִּי שְׁפָנָיו כְּלָפֵי הַפְּרוֹת, הָרִי אֱלוֹ שָׁלוֹ,
שְׁאֵלוֹ נִשְׁפָּכוּ מִן הַכָּלִי, הָיָה נִשְׁאָר מֵהֶן בִּתּוּכוֹ מִפְּנֵי הָאֲגָנִים.
הָיוּ מִקְצַת הַפְּרוֹת בְּכָלִי, וּמִקְצָתָן בְּאַרְץ חָיֵב לְהַכְרִיז.

יז. הַמוֹצָא קְצִיצוֹת בְּדֶרֶךְ, וְאִפְלוֹ בְּצֵד שֶׁדָּה קְצִיצוֹת הָרִי אֱלוֹ
שָׁלוֹ. וְכֵן תֵּאֲנָה שֶׁהִיא נוֹטָה לְדֶרֶךְ, וְנִמְצְאוּ תֵּאֲנִים תַּחְתֶּיהָ
מִתְּרוֹת מִשּׁוֹם גָּזֵל, שֶׁהַתֵּאֲנָה וְכִיּוֹצָא בָּהּ עִם נִפְלָתָהּ נִמְאָסֶת;
וּפְטוּרוֹת מִשּׁוֹם מַעֲשֵׂר. אֲבָל זֵיתִים וְחִרְוִבִין וְכִיּוֹצָא בָּהֶן,
אַסוּרִין.

יח. תְּמָרִים שְׁמִשְׁרִיר אוֹתָן הָרוּחַ מִתְּרוֹת, שֶׁהַבְּעָלִים מְחִלּוּ
אוֹתָן לְכָל אָדָם; וְזוֹ הִיא חֲזָקָתָן. וְאִם הָיוּ שְׁלִיתוּמִים, שְׁאֵינָן
בְּנֵי מַחִילָה אַסוּרִין; וְכֵן אִם הִקְפִּיד בַּעַל הַשְּׂדֵה, וְהִקִּיף מָקוֹם
הָאֵילָנוֹת, אוֹ תִקֵּן הַמָּקוֹם שִׁיפְלוּ בוֹ הַנוֹבְלוֹת עַד שִׁילָקֵט אוֹתָן
הָרִי אֱלוֹ אַסוּרוֹת, שֶׁהָרִי גָּלָה דַּעְתּוֹ שְׁלֹא מְחִל.

יט. חֲתוּל רָע שֶׁהוֹרֵג אֶת הַקִּטְנִים, אַסוּר לְקִימּוֹ; וְאֵין בוֹ מִשּׁוֹם
גָּזֵל, וְאֵין בוֹ מִשּׁוֹם הָשֵׁב אֲבֹדָה, אֵף עַל פִּי שְׁעוּרוֹ מוֹעִיל; אֲלֹא
כָּל הַמוֹצָאוֹ זָכָה בוֹ, וְהוֹרֵגוֹ וְהָעוֹר שָׁלוֹ.

כ. גּוֹזֵל הַנִּמְצָא קְרוֹב לְשׁוֹכֶךָ בְּתוֹךְ חֲמִשִּׁים אַמָּה, הָרִי הוּא

שְׁלֹבַעַל הַשׁוֹכֵךְ ; חוץ לַחֲמִשִּׁים אֲמָה, הָרִי הוּא שְׁלֹמוֹצָאוּ, שְׁאִין
הַגּוֹזֵל מִדֶּדָה יֵתֵר עַל חֲמִשִּׁים אֲמָה. נִמְצָא בֵּין שְׁנֵי שׁוֹכָכוֹת, הָרִי
הוּא שְׁלֹקְרוֹב ; מַחְצָה לַמַּחְצָה, יִחְלֶקוּ.

כֹּא. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּשָׁהִיו יוֹנִי שְׁנֵי הַשׁוֹכָכוֹת שׁוּוֹים
בְּמִנְיָנָן ; אֲבָל אִם הָיוּ יוֹנִי הָאֶחָד רַבִּים הַלֵּךְ אַחֵר הָרֵב, אָף עַל
פִּי שֶׁהוּא רְחוֹק.